

Η ΓΛΩΣΣΑ C++

Μάθημα 8:

Στατικά Μέλη Κλάσεων

Δημήτρης Ψούνης

www.psounis.gr

Περιεχόμενα Μαθήματος

A. Θεωρία

1. Στατικές μεταβλητές – μέλη κλάσης

1. Δήλωση και αρχικοποίηση
2. Παράδειγμα

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

1. Δήλωση και σκοπός
2. Παράδειγμα

3. Στατικές τοπικές μεταβλητές

1. Δήλωση
2. Παράδειγμα

4. Χρόνος Ζωής Στατικών Μεταβλητών

B. Ασκήσεις

A. Θεωρία

1. Στατικές μεταβλητές – μέλη κλάσης

1. Δήλωση και αρχικοποίηση

• **Στατική Μεταβλητή-Μέλος Κλάσης:**

- Είναι μια μεταβλητή που είναι κοινή για όλα τα αντικείμενα μιας κλάσης
 - (σε αντίθεση με τα κανονικά μέλη που κάθε αντικείμενο έχει τα δικά του μέλη)

- Μια στατική μεταβλητή δηλώνεται εκτός της κλάσης, ως εξής:

```
data_type class_name::var_name = init_value;
```

- (πρέπει να γίνει και η αρχικοποίηση της μεταβλητής)

- πρέπει να δηλωθεί στην κλάση με τη λέξη-κλειδί static, π.χ.:

```
class class_name {  
    public:  
        static data_type var_name;  
    ...  
};
```

- και μπορούμε να έχουμε πρόσβαση (εκτός της κλάσης) σε αυτήν ως εξής:

```
class_name::var_name
```

Παρατήρηση:

- Με τις στατικές μεταβλητές απεικονίζουμε πληροφορίες που αφορούν την κλάση.

A. Θεωρία

1. Στατικές μεταβλητές – μέλη κλάσης

2. Παράδειγμα

- Με τις στατικές μεταβλητές ορίζουμε συνήθως:

- Μετρητές που μετράνε π.χ. πόσα αντικείμενα της κλάσης είναι ενεργά
- Σταθερές (κοινές για όλα τα μέλη της κλάσης)
 - π.χ. το μέγιστο μήκος λέξης που επιτρέπεται στην κλάση STRING

- Βλέπουμε και ένα παράδειγμα:

- Κατασκευάζουμε έναν πίνακα δεικτών σε αντικείμενα ocs
- Τα ocs ζωντανεύουν και ψοφάνε τυχαία.
- Μετράμε (μέσω στατικής μεταβλητής) πόσα ocs είναι ζωντανά κάθε στιγμή.

A. Θεωρία

1. Στατικές μεταβλητές – μέλη κλάσης

2. Παράδειγμα

```
/* cpp8.static_members.cpp */
```

```
#include <iostream>
#include <cstdlib>
using namespace std;
```

```
#define N 5
```

```
class orc {
public:
    static int alive_orcs;
    orc();
    ~orc();
private:
    int h;
};
```

```
int orc::alive_orcs = 0;
```

```
orc::orc()
{
    alive_orcs++;
}
```

```
orc::~orc()
{
    alive_orcs--;
}
```

A. Θεωρία

1. Στατικές μεταβλητές – μέλη κλάσης

2. Παράδειγμα

```
int main()
{
    orc *arr[N];
    int i, pos;

    for (i=0; i<N; i++)
        arr[i]=NULL;

    for (i=0; i<100; i++)
    {
        pos = rand()%N;
```

```
        if (arr[pos]==NULL)
        {
            arr[pos]=new orc;
            if (!arr[pos]) exit(0);
        }
        else
        {
            delete arr[pos];
            arr[pos]=NULL;
        }

        if (i%10==0)
            cout<<"Step "<<i<<": Alive orcs = "<<orc::alive_orcs<<endl;
    }
    return 0;
}
```

A. Θεωρία

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

1. Δήλωση και σκοπός

• Στατική Μέθοδος Κλάσης:

- Είναι μια μέθοδος που είναι κοινή για όλα τα αντικείμενα μιας κλάσης

- πρέπει να δηλωθεί στην κλάση με τη λέξη-κλειδί static, π.χ.:

```
class class_name {
public:
    static data_type func_name(params);
    ...
};
```

- Το σώμα της δηλώνεται ως συνήθως εκτός της κλάσης

- και μπορούμε να την καλέσουμε (εκτός της κλάσης) σε αυτήν ως εξής:

```
class_name::func_name(args)
```

A. Θεωρία

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

1. Δήλωση και σκοπός

- Σημαντικό!
 - Ο κώδικας μίας στατικής μεθόδου αποθηκεύεται σε ξεχωριστό μέρος που αφορά την κλάση.
 - Έτσι έχει πρόσβαση μόνο στα static μέλη της κλάσης
 - και όχι στα συνηθισμένα μέλη
 - Όπως επίσης δεν έχει πρόσβαση στον δείκτη this (αφού δεν έχει πρόσβαση σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο)
- Συνήθως χρησιμοποιείται ώστε:
 - Να τεθεί η στατική μεταβλητή ως ιδιωτικό μέλος της κλάσης
 - και έπειτα να έχουμε πρόσβαση στη μεταβλητή μέσω της στατικής μεθόδου.
 - ή για να καθορίσει μια γενική συμπεριφορά της κλάσης
- Στο παράδειγμα που ακολουθεί επεκτείνουμε την κλάση orc ώστε να έχει:
 - μία στατική ιδιωτική μεταβλητή που καθορίζει αν τα orcs είναι σε frenzy mode
 - μία στατική δημόσια μέθοδο για να τροποποιείται η τιμή αυτής της μεταβλητής

A. Θεωρία

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

2. Παράδειγμα

```
/* cpp8.static_methods.cpp */

#include <iostream>
using namespace std;

class orc {
public:
    static int alive_orcs;
    static bool frenzy_mode;
    static void toggle_frenzy_mode();
    orc();
    ~orc();
    friend ostream &operator<<(ostream &left, const orc &right);
private:
    int h;
};

int orc::alive_orcs = 0;
bool orc::frenzy_mode = false;
```

A. Θεωρία

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

2. Παράδειγμα

```
int main()
{
    orc orc1,orc2;

    cout<<"NORMAL MODE"<<endl;
    cout<<"Orc1: "<<orc1<<endl;
    cout<<"Orc2: "<<orc2<<endl;

    orc::toggle_frenzy_mode();
    cout<<"FRENZY MODE"<<endl;
    cout<<"Orc1: "<<orc1<<endl;
    cout<<"Orc2: "<<orc2<<endl;

    return 0;
}
```

```
orc::orc()
{
    alive_orcs++;
}

orc::~orc()
{
    alive_orcs--;
}
```

A. Θεωρία

2. Στατικές μέθοδοι κλάσης

2. Παράδειγμα

```
void orc::toggle_frenzy_mode()
{
    if (frenzy_mode)
        frenzy_mode=false;
    else
        frenzy_mode=true;
}

ostream &operator<<(ostream &left, const orc &right)
{
    if (orc::frenzy_mode)
        cout<<"AARFFGHHRRHHHHR";
    else
        cout<<"ougba";
}
```

A. Θεωρία

3. Στατικές τοπικές μεταβλητές

1. Δήλωση και Αρχικοποίηση

- Οι στατικές τοπικές μεταβλητές συμπεριφέρονται όπως στη C.
- (Ακολουθεί υπενθύμιση από το Μάθημα 14 της C)

- Σε κάποιες εξειδικευμένες εφαρμογές, δεν θέλουμε κάθε φορά που τελειώνει μια συνάρτηση να καταστρέφει μια συγκεκριμένη τοπική μεταβλητή της, αλλά να διατηρηθεί η τιμή της και την επόμενη φορά που θα κάνουμε κλήση της συνάρτησης.
- Η C μας δίνει αυτήν την ευκολία, δηλώνοντας την μεταβλητή με την λέξη κλειδί static πριν από την δήλωση της, π.χ.:

```
static int m;
```

- Συνεπώς μία στατική τοπική μεταβλητή είναι μία τοπική μεταβλητή που δεν καταστρέφεται όταν ολοκληρώνεται η κλήση της συνάρτησης, αλλά διατηρεί την τιμή της για την επόμενη φορά που θα γίνει κλήση της συνάρτησης.

- Μια στατική τοπική μεταβλητή πρέπει να έχει πάντα και αρχικοποίηση κατά την δήλωση που θα εκτελεστεί μόνο την πρώτη φορά που θα εκτελεστεί η συνάρτηση.

A. Θεωρία

3. Στατικές τοπικές μεταβλητές

2. Παράδειγμα

```
/* cpp8.static_local_variables.cpp */
#include <iostream>
using namespace std;

void func();

int main()
{
    int i;

    for (i=0; i<10; i++)
        func();

    return 0;
}
```

```
void func()
{
    int γ=0;
    static int x=0;

    x=x+1;
    γ=γ+1;
    cout<<endl<<"x="<<x<<"", γ="<<γ;
}
```


A. Θεωρία

4. Χρόνος Ζωής Στατικών Μεταβλητών

- Οι στατικές μεταβλητές
 - κατασκευάζονται και δεσμεύουν χώρο πριν από την έναρξη της main
 - και καταστρέφονται μετά την έναρξη της main
- σε αντίθεση με:
 - τις συνηθισμένες μεταβλητές (καλούνται και αυτόματες) που έχουν χρόνο ζωής όσο και το μπλοκ κώδικα στο οποίο ανήκουν
 - π.χ. μία μεταβλητή που ορίζεται σε μια συνάρτηση δημιουργείται όταν ξεκινά η συνάρτηση
 - και καταστρέφεται όταν τελειώσει η συνάρτηση
 - και τις δυναμικές (που δεσμεύονται με τη new)
 - Δημιουργούνται όταν κάνουμε new
 - Καταστρέφονται όταν κάνουμε delete
- Βλέπουμε και ένα παράδειγμα στην επόμενη διαφάνεια.

A. Θεωρία

4. Χρόνος Ζωής Στατικών Μεταβλητών

```
/* cpp8.lifespan.cpp */
#include <iostream>
using namespace std;

class life {
public:
    int x;
    life(int in_x);
    ~life();
};
```

```
life::life(int in_x)
{
    x = in_x;
    cout<<"Constructing "<<x<<endl;
}
```

```
life::~~life()
{
    cout<<"Destructing "<<x<<endl;
}
```

```
int main()
{
    static life ob1(1);
    cout<<"Start Main"<<endl;
    {
        life ob2(2);
    }

    life *ob3 = new life(3);
    delete ob3;
    cout<<"End Main"<<endl;

    return 0;
}
```


B. Ασκήσεις

Άσκηση 1: Κλάση με πολλαπλούς constructors

Επεκτείνετε την κλάση ARRAY (Άσκηση 1 – Μάθημα 7) με μία στατική μεταβλητή MAX_LENGTH που να αρχικοποιείται σε 1000:

- Διορθώστε τον constructor ώστε να δεσμεύει χώρο μόνο όταν το μέγεθος είναι <= 1000

Β. Ασκήσεις

Άσκηση 2: Αριθμοί Fibonacci

- Κατασκευάστε μία συνάρτηση με όνομα fibonacci η οποία παίρνει όρισμα έναν ακέραιο n και επιστρέφει τον αριθμό Fibonacci που υπολογίζεται σύμφωνα με τον τύπο:

$$f_n = \begin{cases} 1, & n = 1 \text{ ή } n = 2 \\ f_{n-1} + f_{n-2}, & n > 2 \end{cases}$$

- Κατασκευάστε μία main που να υπολογίζει το 15^ο αριθμό fibonacci
- Επεκτείνετε τη συνάρτηση με μία στατική τοπική μεταβλητή που υπολογίζει το πλήθος των αναδρομικών κλήσεων που παραγματοποιήθηκαν.